

SOUDY S VÁLEČNÝMI ZLOČINCI

Proti nacistickým zločincům svědčila v Norimberku i Marie Doležalová – jedno ze sedmnácti přeživších lidických dětí.

Z pochopitelných důvodů měli zejména Židé zájem, aby se před soud dostalo co nejvíce válečných zločinců, a tak neváhali na uprchlé nacisty pomoci zvláštních agentů pořádat hon po celém světě. V některých případech byli úspěšní.

LOVEC NACISTŮ

Simon Wiesenthal strávil několik let v nacistických koncentračních táborech a přežil jen zázrakem. Svůj zbývající život zasvětil pronásledování nacistů – před soud jich dostal 1100 a za svůj největší „úlovek“ pokládal Adolfa Eichmanna, který měl na starosti „konečné řešení židovské otázky“.

☒ Udělejte si o Wiesenthalovi referát. Zjistíte, že měl něco společného také s Prahou.

Jedním z těch, kteří měli stanout před norimberským tribunálem, ale nikdy nebyli dopadeni, byl Josef Mengele, nacist a příslušník SS, který působil jako „lékař“ ve vyhlazovacím táboře Osvětim a nechvalně proslul svými zvrhlostmi pseudovědeckými pokusy. Zemřel sice ve vysokém věku, ale celý život prožil v hrůze, že bude vypátrán, dopaden a po zásluze popraven.

Prostuduj a odpověz písemně na otázky za textem:

**Které organizace byly prohlášeny za zločinecké?
Proč se soudní procesy odehrávaly v Norimberku?**

Soudy s válečnými zločinci

Soudní procesy po druhé světové válce byly vedeny pouze proti **nacistickým válečným zločincům**, nikoli proti všem válečným zločincům. Vzhledem k tomu, že byl Sovětský svaz vítěznou velmocí, těžko si lze představit moc, která by před soudní tribunál postavila například důstojníky Rudé armády za zvěrstva páchaná v Pobaltí či v Polsku.

Procesy probíhaly v **Norimberku** (str. 93), tam, kde byly v roce 1935 vyhlášeny norimberské rasové zákony. Bylo to tedy určité zadostiučinění pro lidi, kteří padli za obět pokřiveným nacistickým rasovým teoriím. Obvinění byli obžalováni ze **zločinů proti míru** (příprava agresivních válek), ze **zločinů proti lidskosti** (vyvražďování civilního obyvatelstva atd.) a z **válečných zločinů** (porušování ženevských konvencí a dalších mezinárodních dohod o vedení války). Procesy nebyly vedeny pouze proti jednotlivcům, ale i proti organizacím: **SS, SD** (nacistická bezpečnostní služba), **gestapo** a **vedení NSDAP** byly **odsouzeny jako zločinecké organizace**.

- Proč se soudní procesy odehrávaly právě v Norimberku?
- Z čeho byli obžalováni viněni? Dokážete k těmto obecným obviněním přiřadit nějaká konkrétní?

Na lavici obžalovaných usedli nacističtí váleční zločinci, které soudil Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku.

- Které organizace byly prohlášeny za zločinecké? Proč myslíte, že se tak stalo?
- Zopakujte si, co to byla Společnost národů.

VZNIK OSN

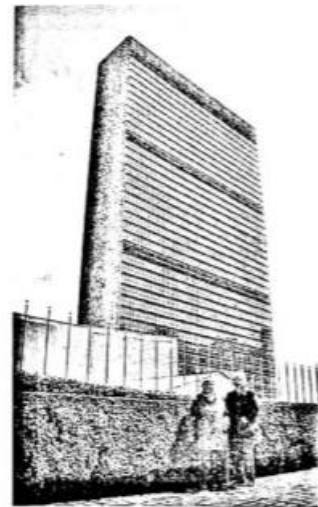
Propuknutí druhé světové války ukázalo, že Společnost národů nedokáže válečným konfliktům zabránit a že musí vzniknout jiná mezinárodní organizace, která bude mít možnost použít k prosazení svých rozhodnutí sílu. O vzniku takové organizace se jednalo už v průběhu druhé světové války, proto mohla být založena bezprostředně po jejím skončení v roce 1945. Je to vám dobře známá **Organizace spojených národů (OSN)**. Její hlavní cíle jsou:

- zajištění světového míru,
- ochrana lidských práv,
- zajištění rovnoprávnosti všech národů,
- zlepšení všeobecné životní úrovně na celém světě.

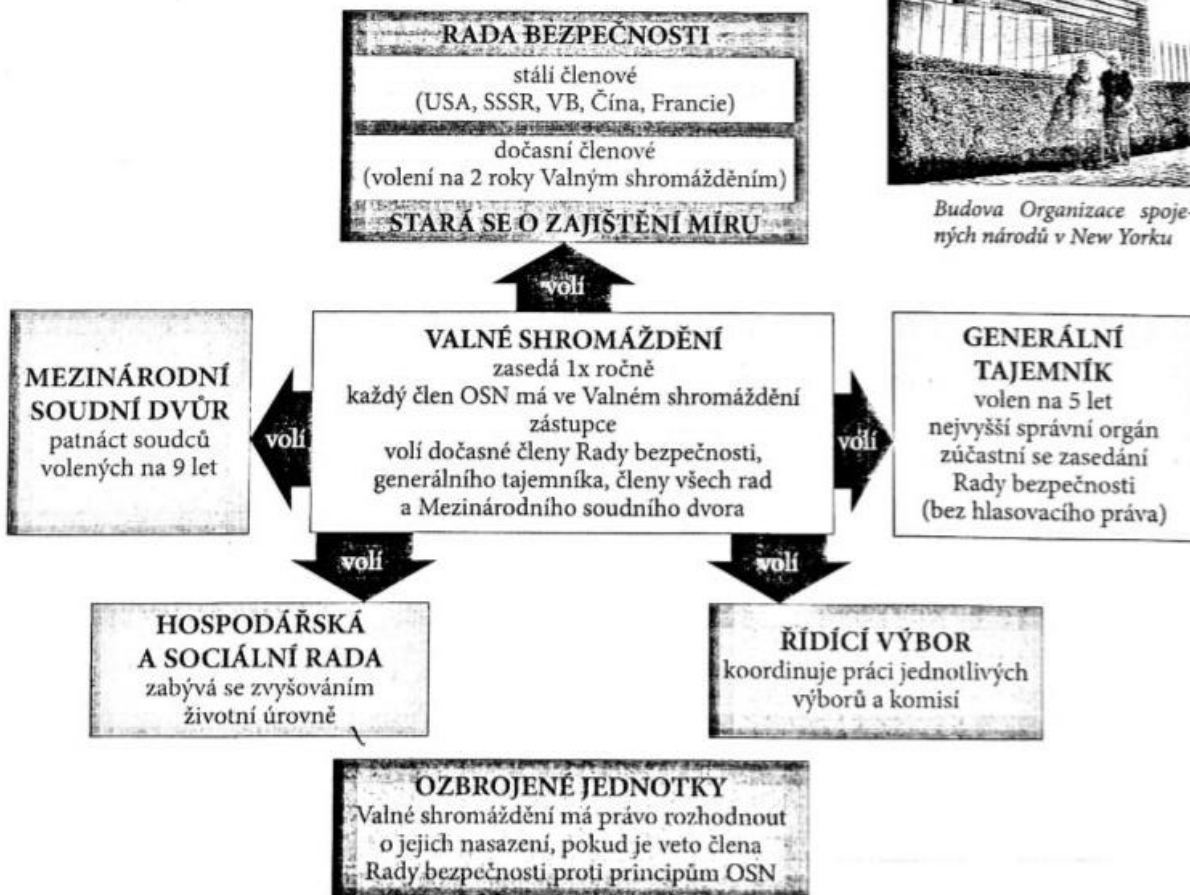
Zakládajících států bylo 51 a Československo bylo jedním z nich. V **prosinci 1948** vyhlásila OSN **Všeobecnou deklaraci lidských práv**. I k ní se Československo přihlásilo. Jak se dozvíte v kapitole o poválečných československých dějinách, bylo to v době, kdy už byli v Československu u moci komunisté, kteří lidská práva porušovali. **Členské státy OSN** se však zavázaly **nevměšovat se do vnitřních záležitostí jednotlivých států**, a tak nebylo možné proti porušování lidských práv v totalitních státech (a takovým státem se Československá republika v roce 1948 stala) zasáhnout.

✓ Zjistěte, kdo je dnes generálním tajemníkem OSN. Ostatně můžete zjistit všechny generální tajemníky OSN od roku 1945. Nezapomeňte na jejich národnost.

✓ Které jsou základní body Všeobecné deklarace lidských práv? S oběma úkoly vám pomůže vyučující občanské výchovy.

Budova Organizace spojených národů v New Yorku

Prostuduj a odpověz písemně na otázky za textem:

Proč byla založena OSN?

Jaké jsou hlavní cíle OSN?

Které státy jsou v radě bezpečnosti OSN?